

Dosarul nr. 3ra-580/19

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (L. Holevițcaia)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (M. Guzun, L. Pruteanu și V. Buhnaci)

ÎNCHEIERE

19 iunie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecător
judecătorii

Mariana Pitic
Iurie Bejenaru
Nicolae Craiu

examinând admisibilitatea recursului depus de către Agenția Proprietății Publice a RM,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de către Agenția Proprietății Publice a RM împotriva Agenției Servicii Publice a RM, Agenției Relații Funciare și Cadastru, intervenienți accesorii Societatea cu Răspundere Limitată „Eurodepozit”, Societatea cu Răspundere Limitată „Alsinor”, Societatea cu Răspundere Limitată „Exportator”, Primăria mun. Chișinău, Consiliul municipal Chișinău cu privire la contestarea actelor administrative, obligarea prezentării informației și obligarea reînregistrării dreptului de proprietate,

împotriva deciziei din 11 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul depus de către Agenția Proprietății Publice a RM, fiind menținută hotărârea din 8 iunie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani,

c o n s t a t ă:

Agenția Proprietății Publice a RM a depus cerere de chemare în judecată la 10 ianuarie 2017 împotriva Agenției Servicii Publice a RM, Agenției Relații Funciare și Cadastru, intervenienți accesorii Societatea cu Răspundere Limitată „Eurodepozit”, Societatea cu Răspundere Limitată „Alsinor”, Societatea cu Răspundere Limitată „Exportator”, Primăria mun. Chișinău, Consiliul municipal Chișinău cu privire la contestarea actelor administrative, obligarea prezentării informației și obligarea reînregistrării dreptului de proprietate.

În motivarea pretențiilor reclamanta a indicat că la 26 octombrie 2016, accesând baza de date a Registrului bunurilor imobile, a depistat că la 4 iunie 2016 de către organul Cadastral a fost radiat dreptul de proprietate al statului asupra terenului cu nr. cadastral 0100104.178, proprietate publică a Republicii Moldova, aferent bunului imobil proprietate privată, fiind înregistrat după autoritatea publică locală, iar la 20 mai 2016, în temeiul hotărârii din 15 noiembrie 2013 a Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău, terenul a fost înregistrat după Societatea cu Răspundere Limitată „Eurodepozit”, Societatea cu Răspundere Limitată „Alsinor” și Societatea cu Răspundere Limitată „Exportator”.

Consideră Agenția Proprietății Publice a RM că registratorii Oficiului Cadastral Teritorial Chișinău, în mod ilegal, fără consimțământul proprietarului au radiat dreptul de proprietate al statului asupra terenului specificat.

În condițiile Legii, la 18 noiembrie 2016, Agenția Proprietății Publice a RM, a înaintat cerere prealabilă în adresa Întreprinderii de Stat „Cadastru”, Agenția Relații Funciare și Cadastru, prin care a solicitat neadmiterea cazurilor de radiere a dreptului de proprietate al statului, unilateral, fără acordul proprietarului de către oficiile cadastrale teritoriale și înregistrarea acestuia după autoritățile publice locale; reexaminarea și reînscrisura dreptului de proprietate al statului asupra terenului aferent construcției private și prezentarea informației din cadastru privind rectificările efectuate asupra terenului invocat.

Reclamantul a specificat că Întreprinderea de Stat „Cadastru”, prin răspunsul nr. 01-07/593/16/30263 din 16 decembrie 2016, a refuzat soluționarea cerințelor înaintate de către Agenția Proprietății Publice a RM, invocând prevederile Legii nr. 91-XVI din 5 aprilie 2007.

Agenția Relații Funciare și Cadastru prin scrisoarea nr. 36/01-08/2278 din 27 decembrie 2016 a informat reclamanta că răspunsul la cererea prealabilă înaintată de Agenția Proprietății Publice a RM referitor la cazurile de radiere din Registrul bunurilor imobile a înscrisurilor privind dreptul de proprietate al statului, a fost dat de către Întreprinderea de Stat „Cadastru” prin scrisoarea cu nr. 07/593/16/30263 din 16 decembrie 2016.

Prin urmare, Agenția Proprietății Publice a RM consideră refuzul Oficiului Cadastral Teritorial Chișinău al Întreprinderii de Stat „Cadastru” nr. 01-07/593/16/30263 din 16 decembrie 2016 și al Agenției Relații Funciare și Cadastru nr. 36/01-08/2278 din 27 decembrie 2016, ilegal, bazat pe interpretarea eronată a Legii nr. 91-XVI din 5 aprilie 2007.

A specificat reclamanta că nu și-a exprimat acordul la stingerea dreptului de proprietate al Republicii Moldova asupra terenului specificat și nu poate fi luat în considerare nici argumentul Întreprinderii de Stat „Cadastru” precum că înregistrarea bunurilor imobile și a drepturilor asupra acestora, se efectuează în temeiul documentelor, care confirmă dreptul de proprietate, invocând prevederile art. 25-29 din Legea cadastrului bunurilor imobile nr. 1543-XIII din 25 februarie 1988.

Dreptul de proprietate al statului Republica Moldova legal a fost stabilit și înregistrat în conformitate cu prevederile art. 57 alin. (1) din Legea cadastrului bunurilor imobile nr. 1543-XII din 25 februarie 1998, în Registrul bunurilor imobile.

S-a mai precizat că rectificarea urma a fi efectuată doar cu consimțământul statului, titular al dreptului supus rectificării, iar în cazul de față nici Oficiul Cadastral Teritorial Chișinău și nici autoritatea publică locală (Consiliul municipal Chișinău) nu a avut consimțământul statului, în vederea rectificării dreptului de proprietate asupra terenurilor specificate.

Agenția Proprietății Publice a RM a menționat că Consiliul municipal Chișinău, nu poate dispune de un bun care nu-i aparține, ori în sensul legii proprietarul unui bun imobil are dreptul de dispoziție, folosință și posesie asupra acestuia, iar terenul nominalizat, care aparține cu drept de proprietate statului, putea fi transmis din proprietatea acestuia în proprietatea unității administrativ teritoriale doar în baza unei hotărâri de Guvern.

Reclamanta a specificat că lipsește temeiul legal în baza căruia terenul proprietate publică al statului, a fost reînregistrat ca proprietate a autorității publice locale și înstrăinat către intervenient, deoarece nu există o hotărâre de Guvern care

ar face posibil transferul dreptului de proprietate al statului către administrația publică locală.

Consideră Agenția Proprietății Publice a RM că rectificarea dreptului de proprietate al statului de către registratorii Întreprinderii de Stat „Cadastru” asupra terenului în cauză, prin transferarea dreptului de proprietate către autoritatea publică locală contravine actelor normative în vigoare și aduce prejudicii considerabile statului Republica Moldova.

A solicitat Agenția Proprietății Publice a RM:

- recunoașterea ilegalității refuzului Întreprinderii de Stat „Cadastru” nr. 01-07/593/16/30263 din 16 decembrie 2016, refuzului Agenției Relații Funciare și Cadastru nr. 36/01-08/2278 din 27 decembrie 2016;

- obligarea Agenției Servicii Publice și Agenției Relații Funciare și Cadastru să prezinte informația privind rectificările efectuate în privința terenului cu numărul cadastral 0100104.178, amplasat în mun. Chișinău, str. Melestiu, nr. 1;

- constatarea că statul – Republica Moldova a fost ilegal deposedat de terenul cu numărul cadastral 0100104.178, aferent construcției private amplasat în mun. Chișinău, str. Melestiu, nr. 1, cu obligarea Întreprinderii de Stat „Cadastru” și Agenției Relații Funciare și Cadastru să reînregistreze dreptul de proprietate al statului Republica Moldova asupra terenului cu numărul cadastral 0100104.178, aferent construcției private amplasat în mun. Chișinău, str. Melestiu, nr. 1.

Prin hotărârea din 8 iunie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani, cererea de chemare în judecată depusă de către Agenția Proprietății Publice a RM împotriva Agenției Servicii Publice a RM, Agenției Relații Funciare și Cadastru, intervenienți accesorii Societatea cu Răspundere Limitată „Eurodepozit”, Societatea cu Răspundere Limitată „Alsinor”, Societatea cu Răspundere Limitată „Exportator”, Primăria mun. Chișinău, Consiliul municipal Chișinău cu privire la contestarea actelor administrative, obligarea prezentării informației și obligarea reînregistrării dreptului de proprietate a fost respinsă ca nefondată (f.d. 188, 193-197, vol. I).

Pentru a hotărî astfel, instanța de judecată a considerat că probele anexate la dosar nu justifică pretențiile invocate în acțiune.

Totodată, prima instanță a accentuat că rectificarea înscrierilor din registrul bunurilor imobile s-a efectuat în baza deciziei Consiliului municipal Chișinău nr. 1/52 din 23 decembrie 2014, care nu a constituit obiectul litigiului din speță și nu a fost supusă controlului legalității, fiind obligatorie pentru executare,

Prin urmare, pretențiile reclamantei sunt neîntemeiate, deoarece terenul cu nr. cadastral 0100104178, constituie proprietate municipală. Astfel, acest teren nu face parte din categoria terenurilor din domeniul public și cel privat al statului, în conformitate cu prevederile art. 4 al Legii nr. 91-XVI din 5 aprilie 2007, fiind amplasat în intravilanul municipiului Chișinău.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 21 iunie 2018, Agenția Proprietății Publice a RM, a declarat apel împotriva hotărârii din 8 iunie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii apelate cu pronunțarea unei decizii prin care cererea de chemare în judecată să fie admisă integral.

Prin decizia din 11 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul depus de către Agenția Proprietății Publice a RM, fiind menținută hotărârea din 8 iunie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani (f.d. 3, 4-16, vol. II).

Pentru a decide astfel, instanța de apel a concluzionat că prima instanță a elucidat toate circumstanțele pricinii, a apreciat obiectiv și sub toate aspectele probele administrate la dosar și în consecință a fost emisă o soluție corectă.

Invocând ilegalitatea deciziei instanței de apel, Agenția Proprietății Publice a RM, la 18 martie 2019, a contestat-o cu recurs solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și hotărârea primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri prin care pretențiile din acțiune să fie respinse integral.

În motivarea recursului s-a invocat că atât instanța de apel, cât și prima instanță nu au constatat toate circumstanțele importante pentru soluționarea corectă a cauzei, fiind încălcate normele de drept procedural și aplicate eronat normele de drept material.

Recurenta a precizat că în cazul în care se califică Decizia Consiliului municipal nr. 11/52 din 23 decembrie 2014, un act administrativ translativ de proprietate, la momentul prezentării acesteia registratorului Agenția Servicii Publice, Departamentul cadastru, spre operarea modificărilor în registrul bunurilor imobile, dreptul de proprietate era deja intabulat după Statul – Republica Moldova.

Astfel, registratorul la modificarea dreptului de proprietate al statului după municipiul Chișinău a încălcat prevederile art. 504, art. 505 alin. (2), art. 509 Cod civil al RM și prevederile art. 38 din Legea cadastrului bunurilor imobile nr. 1543-XII din 25 februarie 1998, care prevăd în mod expres consimțământul titularului de drept la modificarea datelor în Registrul bunurilor imobile.

Copia recursului a fost expediată în adresa intimaților la 5 aprilie 2019, însă până la data stabilită pentru examinarea admisibilității recursului, în adresa Curții Supreme de Justiție nu a parvenit referința prin care intimații să-și expună poziția față de temeiurile invocate în recurs.

Examinând admisibilitatea recursului, Completul specializat în cauze de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează următoarele.

Prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018 a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 257 alin. (1) din Codul administrativ, prezentul cod intră în vigoare la 1 aprilie 2019.

Potrivit art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Din sensul normei de drept enunțate urmează că, legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale.

Prin urmare, Completul specializat în cauze de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție va aprecia condițiile de admisibilitate a recursului în conformitate cu prevederile art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, adică conform reglementărilor anterioare intrării în vigoare a Codului administrativ.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede astfel.

Instanța de recurs constată că la dosar este atașată scrisoarea din 24 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost expediată în adresa părților copia deciziei instanței de apel (f.d. 17, vol. II), fiind recepționată de către recurentă la 31 ianuarie 2019 (f.d. 37, vol. II).

Prin urmare, completul specializat constată că recursul declarat de către Agenția Proprietății Publice a RM, la 18 martie 2019 a fost depus în termen.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, Completul specializat în cauze de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

Completul specializat în cauze de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul depus de către Agenția Proprietății Publice a RM, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Prin urmare, argumentele invocate în recurs nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se numai legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, Completul specializat în cauze de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Totodată, Completul specializat în cauze de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că, conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Purcei contra Irlandei, 16 aprilie 1991), pe când în recursul depus de Agenția Proprietății Publice a RM, asemenea aspecte nu se regăsesc.

Astfel, din considerentele menționate, Completul specializat în cauze de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara recursul depus de către Agenția Proprietății Publice a RM, ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 193, 195, 230 și 258 alin. (3) din Codul administrativ și art. 270 din Codul de procedură civilă, Completul specializat în cauze de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul depus de către Agenția Proprietății Publice a RM se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecător

Mariana Pitic

judecătorii

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu